

Podsumowanie

strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Programu ochrony środowiska
dla gminy Śrem na lata 2023-2026
z perspektywą do roku 2030

1) Podstawa prawna

Bezpośrednią delegację dla postępowania administracyjnego w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w prawodawstwie polskim stanowi art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, 1113, 1501, 1506, 1719, 1890, 1688, 1906 i 2029), zwanej dalej ustawą ooś, dokonującej w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. U. UE. L. z 2012 r. Nr 26, str. 1 z późn. zm.),
- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. UE. L. z 2001 r. Nr 197, str. 30),
- Dyrektywa 2003/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. U. UE. L. z 2003 r. Nr 156, str. 17 z późn. zm.),
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE. L. z 1992 r. Nr 206, str. 7 z późn. zm.),
- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. U. UE. L. z 2003 r. Nr 41, str. 26),

Poza ww. aktami prawnymi, postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko regulują dodatkowo m.in.:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, 2687, z 2023 r. poz. 877, 1506, 1719, 1688, 1762, 1963, 1890 i 2029),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688 i 1890).

Art. 55 ust. 3 ustawy ooś określa zakres podsumowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

2) Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Przedmiotem Prognozy jest „Program ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030”, zwany dalej programem.

Prognoza oddziaływania na środowisko została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w art. 51 ustawy ooś.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu, zgodnie z wymaganiami art. 53 ww. ustawy.

Program przygotowany został w oparciu o założenia zawarte w następujących dokumentach:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska,
- Wytyczne do opracowywania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowane przez Ministerstwo Środowiska,
- zaktualizowane załączniki do Wytycznych do opracowywania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowane przez Ministerstwo Klimatu.

Program spełnia wymagania zawarte w ww. Wytycznych.

Ponadto podczas opracowywania programu uwzględniono założenia zawarte w wojewódzkich i powiatowych programach sektorowych i istniejących planach rozwoju.

Nadrzędnym celem programu jest długotrwały, zrównoważony rozwój gminy, w którym kwestie ochrony środowiska są rozważane na równi z kwestiami rozwoju społecznego. Opracowanie oraz uchwalenie dokumentu przez Radę Miejską w Śremie przyczyni się do poprawy jakości środowiska naturalnego, poprawy jakości życia mieszkańców oraz do zrównoważonego rozwoju gminy Śrem.

Aby osiągnąć wyznaczony nadrzędny cel, w opracowaniu zawarto diagnozę stanu środowiska naturalnego na terenie gminy, główne problemy ekologiczne oraz sposoby ich rozwiązania łącznie z harmonogramem działań i źródłami ich finansowania.

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania programu na środowisko przyrodnicze odniesiono się do poszczególnych zadań zaproponowanych w dokumencie. W stosunku do każdego przedsięwzięcia zaplanowanego w ramach programu przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (wody, powietrze, klimat, klimat akustyczny, powierzchnię ziemi, rośliny i zwierzęta, różnorodność biologiczną, zasoby naturalne, krajobraz). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi, obiekty zabytkowe oraz dobra materialne.

Wdrożenie programu nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska, a prawidłowa realizacja dokumentu przyniesie wymierny efekt ekologiczny, chociażby poprzez podniesienie świadomości społeczeństwa na temat problematyki ochrony środowiska. Realizacja programu nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym o wysokich walorach przyrodniczych, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione, cenne przyrodniczo.

Zadaniem prognoz, wykonywanych na najwcześniejszym etapie planowania i podejmowania decyzji, jest przede wszystkim zidentyfikowanie możliwości wystąpienia oddziaływań na środowisko oraz określenie ich przybliżonej siły i kierunku po to, by umożliwić skorygowanie celów i założeń rozpatrywanego dokumentu, aby jego potencjalne oddziaływania negatywne (zwłaszcza te najsilniejsze) mogły ulec zmniejszeniu, a oddziaływania pozytywne (zwłaszcza te najsłabsze) zwiększeniu.

Negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze przedsięwzięć zawartych w Programie ograniczać się będzie w większości przypadków jedynie do etapu realizacji inwestycji (etapu prac budowlanych związanych z planowaną inwestycją), który wiąże się zazwyczaj z podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych czy też zwiększoną emisją pyłów. Negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze związane z etapem realizacji inwestycji są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o bardzo lokalnym charakterze.

Na etapie eksploatacji oddziaływania negatywne na środowisko będą znikome, prawdopodobnie mniejsze w stosunku do stanu obecnego.

Oddziaływania skumulowane będą związane z jednoczesną realizacją kilku zadań w tym samym czasie, na sąsiadujących terenach (akumulacja wpływów w czasie i przestrzeni). Związane będą z okresowym zwiększeniem hałasu i zanieczyszczenia powietrza związanego z etapem prac budowlanych. Należy jednak podkreślić, że natężenie i zakres przewidywanych oddziaływań

skumulowanych będzie niewielkie. Będą to oddziaływania krótkoterminowe, ograniczone do czasu trwania prac budowlanych.

Nie zidentyfikowano oddziaływań skumulowanych wynikających z realizacji innych programów lub planów na tym terenie, w tym samym czasie.

Oddziaływania wtórne zachodzącą najczęściej w sytuacji wzrostu jednej emisji, powstającej w związku z ograniczeniem innej. Określenie wtórnych oddziaływań w makroskalowych prognozach, sporządzanych na potrzeby dokumentów strategicznych, biorąc pod uwagę ich zasięg oraz stopień ogólności, jest albo w ogóle niemożliwe, albo obarczone zbyt dużą niepewnością, jak również niecelowe na tak wczesnym etapie planowania.

Prognoza proponuje szereg działań minimalizujących potencjalnie negatywne skutki realizacji programu. Są to działania organizacyjne i techniczne, których realizacja może zminimalizować potencjalnie negatywne oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji.

Program został sporządzony w układzie jednowariantowym. Dokument nie zawiera propozycji zadań alternatywnych dla realizacji celów programu. Sytuacja ta wynika z makroskalowego charakteru opracowania, którego założenia cechują się wysokim stopniem ogólności. W związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań. Dla tego rodzaju opracowań stosowanie kryteriów wariantowości, wykorzystywanych w analogicznych ocenach oddziaływania sporządzanych dla sparametryzowanych przedsięwzięć jest znacznie utrudnione.

Wobec powyższego przyjęto, że dalszy rozwój gminy Śrem może przebiegać w dwóch scenariuszach tj. realizacji oraz odstąpienia od realizacji programu. Wariant polegający na zaniechaniu realizacji programu to tzw. wariant 0. Wariant 0 nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować negatywne konsekwencje środowiskowe.

3) Opinie właściwych organów

Zgodnie z art. 54. ust. 1, w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 i art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, projekty programów ochrony środowiska wraz z prognozą oddziaływania na środowisko opiniowane są przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska i wojewódzkiego inspektora sanitarnego. Niniejsza prognoza oddziaływania programu na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu. Przedmiotowe dokumenty zostały także udostępnione społeczeństwu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W prognozie oddziaływania na środowisko uwzględnia się także informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania (art. 52 ust. 1 i ust. 2 ustawy ooś). Sporządzenie prognozy powinno odpowiadać wymaganiom formalnym zawartym w art. 74a ustawy ooś.

Burmistrz Śremu, reprezentowany przez Pana Roberta Siudaka, pismem 21.04.2023 r. zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu o ustalenie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko projektu dokumentu pn. „Program ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030”.

Burmistrz Śremu, reprezentowany przez Pana Roberta Siudaka, pismem z 21.04.2023 r. zwrócił się do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu o ustalenie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko projektu dokumentu pn. „Program ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030”.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z 23.05.2023 r. (znak: WOO-III.411.153.2-23.MM.1) uzgodnił zakres i stopień szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu programu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu zalecił szczególne uwzględnienie wskazań indywidualnych dla analizowanego obszaru, m.in:

- określić aktualny stan środowiska obszaru opracowania oraz jego potencjalne zmiany w wyniku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu, tzn. ocenić wpływ planowanych działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych na stan środowiska, w szczególności w zakresie emisji pyłów i gazów do powietrza, emisji hałasu, emisji pól elektromagnetycznych, emisji substancji do wód, gleby i ziemi,

- wymienić szlaki komunikacyjne w gminie Śrem, które mają wpływ na wzrost emisji substancji charakterystycznych dla ruchu transportowego oraz wymienić przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury drogowej, które ukierunkowane będą na poprawę stanu powietrza,

- uwzględnić możliwość realizacji działań adaptacyjnych do zmiany klimatu, uwzględniających m.in. ochronę struktur przyrodniczych i terenów biologicznie czynnych, zachowanie spójności i drożności sieci ekologicznej, przeciwdziałanie wzrostowi temperatury na terenach zabudowanych i jego skutkom, zwiększenie retencji poprzez wydłużenie czasu obiegu wody i spowolnienie jej odpływu,

- określić aktualny stan powietrza w strefie, do której należy gmina Śrem zgodnie z art. 87 ust. 2a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska,

- określić, przeanalizować i ocenić wpływ realizacji ustaleń projektowanego dokumentu na krajobraz, mając na uwadze potrzebę ochrony krajobrazu oraz konieczność prowadzenia działań na rzecz zachowania i utrzymywania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych, w myśl Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98),

- przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektowanego dokumentu.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu pismem z 24.05.2023 r. (znak: DN-NS.9011.422.2023) uzgodnił zakres i stopień szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu programu.

Burmistrz Śremu, reprezentowany przez Pana Roberta Siudaka, pismami z 08.09.2023 r. zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu o zaopiniowanie projektu programu.

Wielkopolski Państwowy Inspektor Sanitarny pismem z 03.10.2023 r. (znak DN-NS.9011.422.2023) wydał pozytywną opinię do projektu programu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Realizacja programu przyczyni się bowiem do długotrwałego, zrównoważonego rozwoju gminy, w którym kwestie ochrony środowiska będą rozważane na równi z kwestiami rozwoju społecznego i gospodarczego, ponadto w prognozie oceniono wpływ realizacji dokumentu na środowisko, zgodnie z zakresem i stopniem szczegółowości uzgodnionym przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z 10.10.2023 r. (znak: WOO-III.410.773.2023.MM.1) wydał opinię do projektu programu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Ww. organ w toku postępowania przeanalizował zgodność ustaleń projektu dokumentu z przepisami z zakresu ochrony środowiska oraz czy prognoza oddziaływania na środowisko zawiera informacje wymienione w art. 51 ust. 2 ustawy ooś. Na podstawie zgromadzonych materiałów Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu zaopiniował ww. projekt dokumentu wraz z prognozą z następującymi uwagami (tabela 1).

Tabela 1. Uwagi wniesione przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz sposób ich uwzględnienia.

Lp.	Treść Uwagi	Sposób uwzględnienia
1	<p>Na terenie gminy Śrem znajdują się dwa obszary Natura 2000: specjalny obszar ochrony siedlisk Rogalińska Dolina Warty PLH300012 i obszar specjalnej ochrony ptaków Ostoja Rogalińska PLB300017. W prognozie nie wskazano przedmiotów ochrony ww. obszarów. Prognoza powinna zawierać analizę i ocenę wpływu realizacji ustaleń projektu Programu na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, ich integralność i spójność sieci. W prognozie należy zaproponować rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań, mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektu Programu na ww. obszary Natura 2000.</p>	<p>W Prognozie wskazano przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz analizę i ocenę wpływu realizacji ustaleń projektu programu. Zaproponowano rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań, mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektu programu na ww. obszary Natura 2000.</p>
2	<p>Na terenie gminy Śrem znajdują się: Rogaliński Park Krajobrazowy i Park Krajobrazowy im. gen. Dezyderego Chłapowskiego, zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Łęgi Mechlińskie” oraz użytki ekologiczne: „Żabie oczka”, „Bagienko”, „Starorzeczka w Łęgu”, „Jeziorko”, „Bobrzysko”, „Potop”, „Żowiniec”, „Kocanki”, „Łokcie I”, „Łokcie II”, „Przesmyk”, „Samotnie”, „Stara Warta”. W prognozie nie oceniono zgodności ustaleń projektowanego dokumentu z zakazami obowiązującymi na terenie parków krajobrazowych, użytków ekologicznych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Ponadto prognoza powinna zawierać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań, mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektu Programu na ww. formy ochrony przyrody.</p>	<p>W prognozie oceniono zgodności ustaleń projektowanego dokumentu z zakazami obowiązującymi na terenie parków krajobrazowych, użytków ekologicznych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Ponadto przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań, mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektu programu na ww. formy ochrony przyrody.</p>
3	<p>Z uwagi na istniejące na obszarze opracowania zadrzewienia zwracam uwagę, że drzewa wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Najgroźniejszymi dla życia drzew są wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić, aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również</p>	<p>W prognozie uwzględniono zastosowanie rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby.</p>

	<p>pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie, np. z wapnem i cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby, tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) - wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarznięciem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew. (Suchocka M., 2016, Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych, Warszawa). Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.), tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.</p>	
4	<p>Zwracam uwagę, że drzewa i krzewy mogą stanowić siedlisko gatunków chronionych. Na etapie realizacji ustaleń projektu Programu należy przestrzegać przepisów dotyczących ochrony gatunkowej, w tym w głównej mierze: zakazu niszczenia gniazd i siedlisk gatunków chronionych oraz przypadkowego płoszenia, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014 r. poz. 1408), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409), a także określonych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.).</p>	<p>W prognozie uwzględniono zapisy dotyczące ochrony drzew oraz krzewów, ze względu na możliwość stanowienia siedliska gatunków chronionych.</p>

5	<p>W rozdziale 8.1 na str. 146 prognozy napisano: „W (...) tabeli przedstawiono wpływ poszczególnych typów zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu (z podziałem na obszary interwencji) na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, zdrowie człowieka, dobra materialne i zabytki kultury. Przy ocenie starano się brać pod uwagę końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływania na etapie normalnego funkcjonowania. Szczegółowa analiza oddziaływań w odniesieniu do poszczególnych obszarów interwencji, oraz analiza oddziaływań dla etapu realizacji inwestycji została przedstawiona w kolejnych rozdziałach. W (...) tabeli zastosowano następujące oznaczenia: (0) – brak oddziaływania, oddziaływanie neutralne, (-) – potencjalnie negatywne oddziaływanie, (+) – potencjalnie korzystne oddziaływanie, (-/+) – realizacja zadania może spowodować zarówno negatywne jak i pozytywne oddziaływanie”. Następnie w przedmiotowym rozdziale prognozy w tabeli 30 przedstawiono „Wpływ realizacji zadań Programu na poszczególne elementy środowiska, zdrowie ludzi, dobra kultury i dobra materialne”. W przedmiotowej tabeli nie uwzględniono zadań „Rozbudowa sieci tras rowerowych w gminie Śrem - w ciągu ulic Staszica i 750-lecia do miejscowości Grzymysław” i „Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków”, wyznaczonych w projekcie Programu. Jednocześnie w przedmiotowej tabeli ujęto następujące zadania „Rozbudowa sieci tras rowerowych w gminie Śrem - w ciągu ulic Staszica i 750-lecia do miejscowości Zbrudzewo”, „Przebudowa nawierzchni drogi powiatowej nr 4076P na odcinku Gogolewo – Świączyń”, „Przebudowa nawierzchni drogi powiatowej nr 4082P na odcinku Lipówka – Podlesie”, których nie wyznaczono w projekcie Programu. Jednocześnie zawarta w dalszych rozdziałach prognozy ocena w formie opisowej odnosi się do przewidywanego oddziaływania jedynie części zaplanowanych działań na wybrane komponenty środowiska, a także na „cele środowiskowe jednolitych części wód”. W prognozie nie określono wpływu na środowisko wynikającego m.in. z realizacji zadania „Rozwój infrastruktury publicznego transportu zbiorowego w Śremie - modernizacja dworca PKS i połączenie z węzłem przesiadkowym przy ul. Ludwika Zamenhofa”, a także nie określono wpływu na środowisko wynikającego m.in. z realizacji odnawialnych źródeł energii innych niż instalacje fotowoltaiczne, pomimo, że w projekcie Programu wyznaczono takie zadania jak „Montaż instalacji OZE (turbiny wiatrowe, fotowoltaika)” i „Wspieranie przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii– dotacje na montaż kolektorów słonecznych lub pomp ciepła”. Podsumowując, przedstawiona w prognozie ocena przewidywanego oddziaływania na środowisko wymaga weryfikacji i uzupełnienia. Zgodnie z art. 52</p>	<p>Zapisy prognozy oraz programu zostały przeanalizowane oraz ujednolicone, poprawione zostały omyłki.</p> <p>Zadania związane z przebudową nawierzchni zostały wykreślone z programu ze względu na zakres przestrzenny poza granicami gminy Śrem – omyłkowo nie usunięto ich z projektu prognozy.</p> <p>W prognozie uwzględnione zostały wszystkie wymagania z uwagi nr 5, opisano przewidywane oddziaływania każdego z zadań uwzględnionych w programie.</p>
---	--	---

	<p>ust. 1 ustawy o oś informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa w art. 51 ust. 2, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem. Z nazw zadań zawartych w tabeli 33 i 34 projektu Programu wynika, że znana jest lokalizacja części z zaplanowanych inwestycji. Znając lokalizację planowanych inwestycji prawidłowa ocena oddziaływania powinna być oparta o dokładne rozpoznanie elementów środowiska, czego nie zawarto w prognozie. Analiza potencjalnych oddziaływań, które mogą być skutkiem realizacji ustaleń projektu Programu powinna być przedstawiona w formie opisowej wraz z merytorycznym uzasadnieniem i odpowiednimi wnioskami wynikającymi z tej analizy. Również w przypadku stwierdzenia braku znaczących oddziaływań lub oddziaływań pozytywnych na wybrane komponenty środowiska prognoza winna zawierać taką informację wraz z odpowiednim uzasadnieniem. W przypadkach gdy organ opracowujący projekt dokumentu nie posiada szczegółowych informacji na temat parametrów technicznych i rozwiązań technologicznych planowanych na danym obszarze przedsięwzięć, ocena oddziaływania na środowisko powinna mieć charakter prognostyczny, wskazywać możliwe do wystąpienia oddziaływania, uwzględniając różne warianty realizacji przedsięwzięcia, przede wszystkim najbardziej niekorzystne dla środowiska. Pomocne w takiej sytuacji może być korzystanie z informacji dotyczących inwestycji o podobnym charakterze i skali [R. Bednarek (red.), Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w planowaniu przestrzennym, Poznań 2012, s. 50]. Natomiast w odniesieniu do zadań zaplanowanych w projekcie Programu, dla których wskazano nazwę lub przybliżoną lokalizację, ocena powinna uwzględniać lokalne warunki środowiskowe i przestrzenne. Mając powyższe na uwadze proszę dokonać opisowej oceny oddziaływania wszystkich planowanych zadań, w szczególności inwestycyjnych, na komponenty środowiska wymienione w art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. e ustawy o oś, uzasadnić ocenę przewidywanego oddziaływania na środowisko, której wyniki przedstawiono w tabeli 30 prognozy.</p>	
6	<p>Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy o oś prognoza zawiera propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania. W związku z tym proszę uzupełnić prognozę w przedmiotowym zakresie.</p>	<p>Zawarto propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania – powstał omyłkowo pominięty rozdział 12.</p>

7	Nawiązując do zapisów w rozdziałach 4.1.2 na str. 32-33 projektu Programu, 4.11 na str. 114-115 projektu Programu (tabela 30), 4.12 na str. 124-125 projektu Programu (tabela 31), 6.5.3 na str. 204 projektu Programu (tabela 35) oraz w rozdziałach 4.1.2 na str. 61-62 prognozy, 5 na str. 138 (tabela 29) prognozy informuję, iż z „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2022” dostępnej na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ) wynika, że na podstawie klasyfikacji stref województwa wielkopolskiego za rok 2022 strefę wielkopolską zakwalifikowano do klasy C jedynie ze względu na przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Proszę zatem zweryfikować zapisy projektu Programu i prognozy.	Zweryfikowano oraz poprawiono zapisy programu oraz prognozy w przedmiotowej kwestii.
8	Z zapisów w rozdziale 4.2.1 projektu Programu wynika, iż przez teren gminy Śrem przebiegają cztery drogi wojewódzkie nr 310, nr 432, nr 434 i nr 436. Z danych zawartych na stronie internetowej Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu (WZWD) wynika, iż WZWD w 2022 r. opracowała mapy akustyczne dla dróg wojewódzkich, po których przejeżdża ponad 3.000.000 pojazdów rocznie, w tym dla odcinków dróg wojewódzkich nr 434, nr 432 i nr 310 przebiegających przez gminę Śrem. W związku z powyższym w projekcie Programu i w prognozie proszę określić wpływ ww. dróg wojewódzkich na stan klimatu akustycznego gminy Śrem w oparciu o aktualne mapy akustyczne. W szczególności proszę wyjaśnić, czy na terenach sąsiadujących z ww. drogami podlegających ochronie akustycznej przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku. Jeśli tak, w projekcie Programu i w prognozie proszę określić przybliżoną wartość przekroczeń.	Uwzględniono wpływ przedmiotowych dróg wojewódzkich na stan klimatu akustycznego gminy Śrem w oparciu o aktualne mapy akustyczne oraz wskazano na zagrożone hałasem obszary, lokale oraz ludzi.
9	W rozdziałach 4.4.2.1 na str. 70-71 projektu Programu, w części tekstowej i tabeli 13 4.11 na str. 118 projektu Programu (tabela 30), 4.12 na str. 125 projektu Programu (tabela 31) oraz w rozdziałach 4.4.2.1 na str. 96 prognozy, 5 na str. 139 (tabela 29) prognozy, 8.1.11 na str. 187 prognozy zawarto rozbieżne informacje dotyczące stanu i oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jednolitych części wód podziemnych, w granicach których położona jest gmina Śrem. Proszę zweryfikować zapisy projektu Programu i prognozy w tym zakresie, mając na uwadze informacje zawarte w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, przyjętym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335) lub dostępne na stronie internetowej https://apgw.gov.pl/ materiały pomocnicze w postaci m.in. narzędzi do przeglądania i pobierania kart charakterystyk JCWPd.	Zweryfikowano oraz poprawiono dane w przedmiotowym zakresie zarówno w programie, jak i prognozie.

10	W rozdziale 8.1.2 na str. 172 prognozy napisano, że w ramach obszaru „zagrożenie hałasem” projekt Programu „przewiduje realizację zadań inwestycyjnych, mianowicie budowę dróg oraz przebudowę nawierzchni wybranych odcinków dróg”. W harmonogramach rzeczowo-finansowych projektu Programu nie zawarto przedmiotowych zadań w ramach obszaru „zagrożenie hałasem”. Zadanie polegające na „Przebudowie nawierzchni drogi powiatowej nr 4069P na odcinku Wyrzeka – Błociszewo” zawarto w obszarze „ochrona klimatu i jakości powietrza” projektu Programu. Proszę zatem zweryfikować zapisy prognozy w przedmiotowym zakresie.	Zweryfikowano oraz poprawiono zapisy programu oraz prognozy – zadanie należy do obszaru interwencji „zagrożenie hałasem”.
11	Proszę doprecyzować informacje zawarte w rozdziałach 3.1-3.3 i 7 prognozy poprzez przypisanie poszczególnym celom ochrony środowiska ustanowionym na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnym z punktu widzenia projektu Programu, odpowiadających im konkretnych celów i zadań wyznaczonych w projekcie Programu.	Uwzględniono uwagę poprzez utworzenie omyłkowo pominiętego podrozdziału 3.6. (Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym, wojewódzkim i lokalnym istotne z punktu widzenia programu ochrony środowiska) oraz tabeli 2. (Ocena zgodności kierunków działań Programu z celami zawartymi w innych dokumentach strategicznych i programowych).
12	Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. e ustawy ooś prognoza zawiera streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym. W związku z tym proszę rozwinąć zapisy rozdziału 12 prognozy zatytułowanego „Streszczenie” w taki sposób, aby zawierał najistotniejsze informacje zawarte w poszczególnych rozdziałach prognozy. Ponadto, w „Streszczeniu” proszę uwzględnić zmiany wprowadzone w poszczególnych rozdziałach prognozy.	Streszczenie zostało uzupełnione o brakujący zakres, uwzględniając wprowadzonej, ujęte wyżej poprawki.
13	Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. g ustawy ooś w prognozie proszę zawrzeć datę (oznaczenie dnia, miesiąca i roku) sporządzenia prognozy.	W prognozie zawarto datę – oznaczenie dnia, miesiąca i roku sporządzenia prognozy.
14	W projekcie Programu i w prognozie proszę przeanalizować wymienione w nim ustawy i rozporządzenia pod kątem ich obowiązywania oraz w przypadku ich obowiązywania - pod kątem aktualności dzienników ustaw, w których je opublikowano.	W programie oraz prognozie przeanalizowano oraz poprawiono wymienione ustawy i rozporządzenia pod kątem ich obowiązywania oraz aktualności dzienników ustaw, w których je opublikowano.

4) Uwagi i wnioski zgłoszone podczas konsultacji społecznych

Projekt „Programu ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został udostępniony społeczeństwu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W dniu 14.09.2023 r. zostało opublikowane obwieszczenie o możliwości udziału społeczeństwa w opracowywaniu projektu programu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko ww. dokumentu.

W ramach konsultacji społecznych obwieszczenie podano do informacji publicznej na tablicy ogłoszeń oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Śremie oraz opublikowano na stronie internetowej pod adresem <http://umsrem.bip.eur.pl/public/>, a także w prasie – Tydzień Ziemi Śremskiej, wydanie Nr 37 (1240).

Obwieszczenie wraz z projektem dokumentu opublikowano do wglądu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Śremie, składanie uwag możliwe było w dniach: 15.09.2023 r. – 06.10.2023 r.

Do „Programu ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030” nie wniesiono żadnych uwag, opinii lub propozycji ze strony społeczeństwa.

5) Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone

Postępowanie transgraniczne nie było wymagane i nie zostało przeprowadzone. Stwierdzono, że w przypadku *Programu ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030* nie ma potrzeby przeprowadzania postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, a skutki realizacji założeń *Programu* nie będą miały znaczenia transgranicznego.

Organy opiniujące prognozę oddziaływania na środowisko (Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu i Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu) nie wniosły w tym zakresie zastrzeżeń.

6) Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Zgodnie z wymogami dyrektyw i obowiązujących przepisów prawa w prognozie zaleca się prowadzenie monitoringu efektów realizacji założeń programu w zakresie opisanym poniżej.

Celem monitoringu jest opisanie zmian stanu środowiska w wyniku realizacji założeń programu i sprawdzenie, czy założone środki łagodzące przyniosły spodziewany efekt. W tym celu należy wykorzystać funkcjonujący na terenie województwa system monitoringu środowiska przyrodniczego prowadzony przez różne instytucje.

Monitoring efektów realizacji programu powinien obejmować wskaźniki wskazane w dokumencie.

Kontrola i monitoring realizacji celów i zadań programu będzie obejmować określenie stopnia wykonania działań:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn rozbieżności.

Proponuje się dokonywanie analizy skutków realizacji postanowień programu w zakresie oddziaływania na środowisko z częstotliwością raz na dwa lata.

Źródło danych wskaźnikowych stanowiły głównie: dane GIOŚ oraz GUS.